

Dosarul nr.2ra-717/22
2-20022929-01-2ra-23052022

Prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: M. Alexei)
Instanța de Apel - Curtea de Apel Chișinău (jud.: M. Guzun, A. Malîi, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Berliba Viorel, reprezentat de avocatul Ungurean Ivan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Berliba Viorel împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul Municipal Chișinău, Primăria mun. Chișinău și executorul judecătoresc Talmaci Roman cu privire la constatarea încălcării dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021, prin care s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 iulie 2020 și s-a adoptat o hotărâre nouă de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 17 februarie 2020, Berliba Viorel a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, Primăria mun. Chișinău și executorul judecătoresc Talmaci Roman cu privire la constatarea încălcării dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2009, s-a obligat Consiliul mun. Chișinău să acorde reclamantilor Cernomoreț Sergiu, Andrian Paladii și Viorel Berliba spațiu locativ sub formă de apartament sau casă separată, conform legislației în vigoare.

La 09 septembrie 2009, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu a obligat Primăria mun. Chișinău să execute hotărârea Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2009 în termen de 15 zile.

Prin actul de preluare a executării documentului executoriu nr.003-786/15 din 06 aprilie 2015, documentul executoriu a fost preluat de către executorul judecătoresc

Talmaci Roman, care la fel a obligat Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău să execute hotărârea judecătorească.

Prin răspunsul nr.08-2586 din 16 aprilie 2015, Primăria mun. Chișinău a comunicat că nu este posibilă executarea hotărârii judecătorești din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun. Chișinău.

Prin scrisoarea executorului judecătoresc Talmaci Roman nr.235 din 18 februarie 2016, adresată Primăriei mun. Chișinău/Consiliului mun. Chișinău și Direcției Generale Agent Guvernamental al Ministerului Justiției, se menționează că la acel moment nu a fost executat un număr impunător de documente executorii, obiectul executării fiind acordarea spațiului locativ.

Prin scrisoarea nr.02-176/7015 din 09 martie 2016, Primăria mun. Chișinău a indicat că, nu este posibilă executarea hotărârii judecătorești, din lipsă de spațiu locativ liber în mun. Chișinău și din cauza lipsei mijloacelor financiare necesare pentru construcția spațiului locativ.

La 20 iulie 2016 și 24 ianuarie 2017, executorul judecătoresc Talmaci Roman, a solicitat întreprinderea unor măsuri în vederea asigurării unui șir de documente executorii, inclusiv a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr.3-1595/09 din 11 iunie 2009, iar prin scrisoarea nr.189/17 din 09 februarie 2016, Primăria mun. Chișinău a invocat imposibilitatea executării hotărârii judecătorești în privința lui Berliba Viorel, din cauza lipsei spațiului locativ liber în mun. Chișinău și din cauza lipsei mijloacelor financiare necesare pentru construcția spațiului locativ, totodată susținând că s-a adresat Guvernului cu solicitarea alocării de mijloace financiare pentru construcția spațiului locativ, în vederea executării hotărârilor judecătorești.

Reclamantul a susținut că perioada neexecutării hotărârii judecătorești este de 133 luni și 25 zile.

Astfel, din cauza imposibilității executării hotărârii judecătorești, familia sa a fost nevoită să acceseze un credit pe termen lung, în sumă de 150 000 lei, în scopul procurării unui spațiu locativ - construcție nefinalizată în com. Budești, în care locuiește la moment și un credit pe termen lung în mărime de 170 000 lei, în scopul finisării construcției casei de locuit.

O autoritate de stat nu poate invoca lipsa fondurilor și a spațiului locativ ca motiv pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești.

Prejudiciul material în sumă de 237 852,08 lei constituie rambursarea reală a dobânzilor la cele două credite contractate 223 978,82 lei, plus comisionul unic de acordare și taxa administrativă pentru examinare, taxa de administrare anuală și asigurare a bunului ipotecat în mărime de 13 773,26 lei.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 02 iulie 2020, Berliba Viorel a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2009 pentru perioada 11 iunie 2019 - prezent (132 luni și 21 zile = 11 ani și 21 zile); repararea prejudiciului material cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în sumă de 258 954,01 lei, a prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 iulie 2020, cererea de chemare în judecată înaintată de Berliba Viorel, s-a admis parțial.

S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Berliba Viorel, garantat de art.6 din CEDO art.1 Protocolul 1 la Convenție, cauzat prin neexecutarea în termen

rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2009.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Berliba Viorel suma de 258 954,01 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 60 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 iulie 2020, Ministerul Justiției a declarat apel solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2020, s-a admis apelul Ministerului Justiției, s-a casat parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 iulie 2020 și s-a emis o hotărâre nouă, prin care pretenția privind repararea prejudiciului material în sumă de 258 954,01 lei, s-a respins ca neîntemeiată, în rest hotărârea s-a menținut.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 iulie 2021, s-au admis recursurile înaintate de avocatul Ungurean Ivan, în interesele lui Berliba Viorel și de Ministerul Justiție.

S-a casat decizia Curții de Apel din 18 noiembrie 2020, și s-a transmis cauza la rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021, s-a admis apelul Ministerului Justiției, s-a casat parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 27 iulie 2020 și s-a emis o hotărâre nouă prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Berliba Viorel, s-a respins ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că Berliba Viorel nu mai este angajat în cadrul organelor de poliție și respectiv, nu mai deține statut de angajat al instituției, care îi acordă beneficii sociale pe perioada deținerii statutului de angajat.

Astfel, în temeiul art. 63 alin.(3) al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr.320 din 27.12.2012, în vigoare din 05.03.2013, Berliba Viorel, nu poate pretinde la încasarea prejudiciului material și moral cauzat în urma neexecutării sau executării tardive a hotărârii privind acordarea unui spațiu locativ, statul nefiind obligat să îi ofere acestuia o locuință socială.

Instanța de apel a constatat că dreptul implicit subiectiv de a solicita executarea hotărârii judecătorești cu privire la asigurarea cu spațiu locativ al lui Berliba Viorel, a încetat odată cu încetarea raporturilor de muncă.

De asemenea, a ținut cont de hotărârea Grigore Păduraru contra Moldovei, potrivit căreia Curtea a notat că, din data demisionării reclamantului din funcția de procuror nici o prevedere legală nu obligă autoritățile administrative să-i acorde locuință după data demisionării.

Astfel, instanța de apel a conchis că dreptul de atribuire a spațiului locativ este direct legat de deținerea statutului de angajat al instituției care acordă aceste beneficii sociale pe perioada deținerii statutului de angajat. Locuințele de serviciu sunt acordate beneficiarilor doar pentru perioada de angajare, iar executarea hotărârilor în acest sens este direct legată de menținerea calității de angajat.

Berliba Viorel a fost îndreptățit să solicite executarea hotărârii privind acordarea spațiului locativ și repararea prejudiciului material și moral suportat în legătură cu neexecutarea sau executarea tardivă a acesteia în perioada de până la încetarea raporturilor de muncă, iar ulterior statul nu mai este obligat să-i acorde o locuință

socială, și ca urmare, reclamantul nu mai este eligibil pentru a fi asigurat cu spațiu locativ.

La 27 aprilie 2022, Berliba Viorel, reprezentat de avocatul Ungurean Ivan a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea parțial hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 27 iulie 2020.

În motivare a invocat că decizia Curții de apel este contrară legii și neîntemeiată, și contravin principiului art. 6 par. 1 din CEDO, art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO și art. 14 CEDO.

La caz, s-a admis un tratament discriminatoriu în raport cu recurentul Berliba Viorel, pe măsură ce aceeași hotărâre, cu aceeași premise și condiții de aplicare, a fost admisă și executată în raport cu alte persoane vizate de această hotărâre, iar în raport cu Berliba Viorel a fost lăsată fără executare.

Instanța nu a stabilit încălcarea neexecutării hotărârii în termen rezonabil, iar un tratament diferit este discriminatoriu și nu urmărește un scop legitim.

Astfel, indiferent de complexitatea procedurilor de executare sau a sistemului bugetar, orice persoană are dreptul la executare, într-un termen rezonabil, a hotărârilor obligatorii și executorii pronunțate în favoarea acesteia, iar autoritățile statului nu pot pune la bază pretextul lipsei de fonduri sau alte resurse.

Recurentul a indicat că în decurs de circa 148 luni a fost încălcat constant și continuu dreptul său garantat de art. 6 par. 1 din CEDO, iar, în consecință, a atras violarea art. 1 Protocolul 1 la CEDO, precum și art. 14 - fiind admis un tratament discriminatoriu în raport cu Berliba Viorel.

În cazul neexecutării unei hotărâri de acordare a unei sume de bani sau cu privire la proprietatea ori posesia unui bun al reclamanților, CtEDO a notat că reclamanții ar putea să sufere și un prejudiciu material, ca rezultat al lipsei unui control asupra bunurilor sale și de negarea posibilității de a se folosi.

Circumstanțele reflectate în hotărârea instanței de fond constată caracterul nerezonabil al termenului de executare a hotărârii din 11 iunie 2009, demonstrând, o încălcare directă a art. 6 par. 1 din CEDO.

Recurentul a susținut că a încetat raporturile de muncă în anul 2016, după acumularea vechimii în muncă care i-a permis dreptul de pensionare.

La momentul emiterii hotărârii judecătorești, 11 iunie 2009, activa în funcție și a activat mult timp după aceasta și nu dispunea de spațiu locativ.

Astfel, lipsa executării hotărârii judecătorești din 11 iunie 2009, a condiționat contractarea unor credite pe termen lung în sumă de 150 000 lei și 170 000 lei în scopul procurării și reparării spațiului de locuit și anume construcția nefinalizată în com. Budești, potrivit contractului de vânzare-cumpărare a imobilului din 23 noiembrie 2012 la prețul de 300 000 lei, în care locuiește până în prezent.

Instanța de apel a interpretat eronat atât cadrul național cât și cel internațional, reținând eronat că Berliba Viorel nu a prezentat probe care ar confirma că ar fi făcut uz de acest mecanism legal pus la dispoziție de stat prin art. 63 al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012 (în vigoare la 5 martie 2013), pe măsură ce această lege a fost adoptată mult mai târziu după pronunțarea hotărârii judecătorești neexecutate.

Recurentul a indicat că există o legătură causală între violarea dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și pretențiile înaintate în prezenta acțiune.

În temeiul art. 1 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 instanța de apel era obligată în speță să aplice și să interpreteze termenii din prezenta lege prisma legislației naționale, și a jurisprudenței CtEDO.

Instanța de apel nu a dat o analiză a problemelor esențiale și a argumentelor prezentate în acest sens, limitându-se la o apreciere arbitrară care nu corespunde situației de fapt și o interpretare eronată a legii.

La caz, nu poate fi raportată cauza Păduraru vs Moldova, deoarece nu este un exemplu similar celui supus judecării, fiind diferită situația recurentului de cea stabilită în cauza Păduraru.

Motivarea soluției instanței de apel nu acordă părților posibilitatea să-și formeze convingerea cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 01 decembrie 2021.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Potrivit scrisorii de la fila dosarului 93 Vol. II instanța de apel a comunicat reprezentantului recurentului decizia motivată la 28 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice.

Prin hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 41 din 24 februarie 2022, s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 60 de zile.

La 02 martie 2022, a fost emisă Dispoziția nr. 5 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, prin care la pct. 5.1.2 a prevăzut că termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare la data intrării în vigoare a dispoziției, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Prin Dispoziția Comisiei Situații Excepționale nr.13 din 31 martie 2022, termenele de exercitare a căilor de atac întrerupte prin Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022, au fost substituite cu noi termene, de aceeași durată, care au început a curge de la 04 aprilie 2022,

Astfel, termenul de prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă a început a curge de la data de 04 aprilie 2022.

Respectiv, cererea de recurs declarată la 27 aprilie 2022, este depusă în termen.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 23 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție a comunicat recursul intimaților, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, iar potrivit avizelor de recepție de la fila dosarului 129-132 a fost recepționat la 25/31 mai 2022.

Prin referință depusă la 28 aprilie 2022, Primăria mun. Chișinău a susținut recursul Consiliului mun. Chișinău și a solicitat admiterea acestuia.

Prin referința depusă la 29 iulie 2022, Ministerul Justiției a susținut că recursul este neîntemeiat.

Berliba Viorel nu mai deține calitatea de angajat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne din data de 19 februarie 2016, fapt dovedit prin certificatul eliberat de Ministerul Afacerilor Interne din 12 iulie 2022 și ordinul nr.35ef.

Intimatul Ministerul Justiției a susținut că în cauza Grigore Păduraru vs R. Moldova și Malai Iurie vs R. Moldova, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis argumentele Guvernului potrivit căruia, autorităților naționale nu fuseseră obligate să el acorde reclamanților un spațiu locativ, după plecarea acestora din funcțiile pe care le ocupau.

La fel, și practica anterioară a instanțelor naționale în litigii similare, acțiunile reclamanților au fost respinse.

Respectiv, aplicarea eronată a normelor de drept material are un efect nociv nu doar pentru societate, dar și pentru cadrul legal, deoarece se creează un precedent greu de remediat.

Ministerul Justiției a pledat pentru respingerea cererii de recurs.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva

Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Berliba Viorel, reprezentat de avocatul Ungurean Ivan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Berliba Viorel, reprezentat de avocatul Ungurean Ivan.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Victor Burduh